

Juli 2016: Ontwerp Vlaams mantelzorgplan 2016-2020

Conceptueel kader voor persoonsgerichte en geïntegreerde zorg en ondersteuning

SPOREN NAAR DUURZAME MANTELZORG

Hoe perspectief bieden aan mantelzorgers?

Auteurs
Joost Bronselaer
Véronique Vandezande
Lut Vanden Boer
Barbara Demeyer

DEPARTEMENT
WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID & GEZIN

www.departementwvg.be

Mantelzorgers van thuiswonende ouderen in België: een cruciale en complexe rol

Data-onderzoek

Tabel 1.6: Het profiel van geregistreeerde mantelzorgers in 2003 en 2014 naar geslacht van de mantelzorger (kolompercentages)

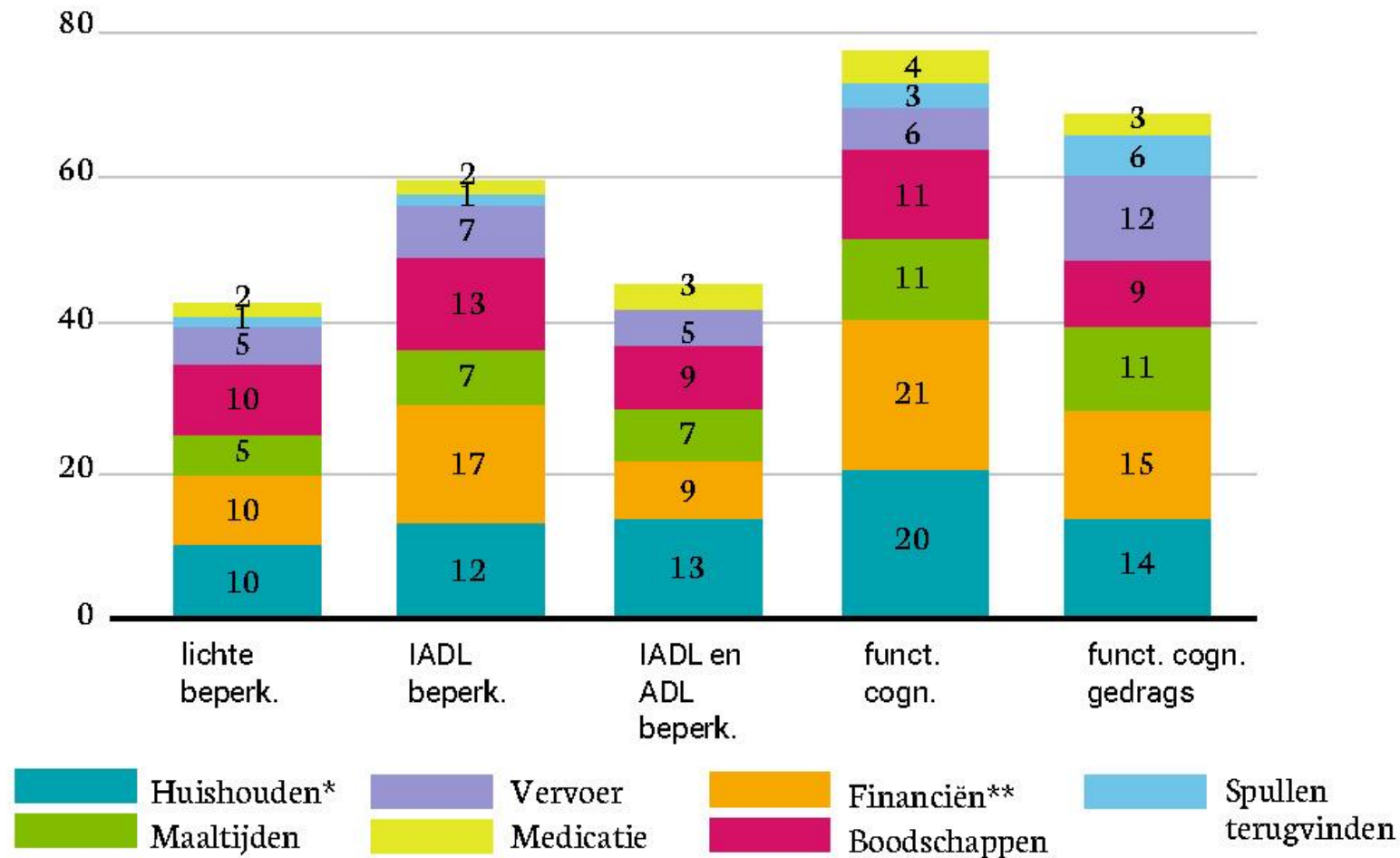
	Man		Vrouw	
	2003	2014	2003	2014
Leeftijd	***		***	
25 tot 44 jaar	15,6	5,6	21,1	8,2
45 tot 64 jaar	51,9	53,4	56,4	59,7
65 tot 79 jaar	32,5	41	22,5	32,1
Opleidingsniveau	***		***	
<= lager onderwijs	31,1	19,6	32,7	22,1
(post)secundair onderwijs	49,3	55,3	51,3	52,5
hoger onderwijs	19,6	25,1	16	25,4
Betaald werk	ns		***	
nee			67	55,2
ja			33	44,8
Totaal (n=100%)	917	625	1719	1341

* p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,001 (Pearson Chi-square)

Bron: Mantelzorg in Vlaanderen 2003; DMIV-survey 2014

Figuur 3.1 – Gemiddelde tijdsinvestering van niet-inwonende mantelzorgers bij instrumentele dagelijkse activiteiten (in minuten per dag)

Profiel mantelzorg

- 1/5 van de Vlamingen verleent op regelmatige basis zorg
- 2/3 vrouw, 1/3 man
- Leeftijdsgroep vnl. 45-64 jarigen
- 37 % betaald werk, 28% pensioen, 20% huisvrouw/man, 7% werkloos
- 6/10 zorgt voor ouder of schoonouder
- 2/10 zorgt voor partner
- 1/10 zorgt voor kind
- 1/10 zorgt voor broer/zus, buur, vriend,...

Profiel mantelzorger

- **Tabel 1: Redenen om interne mantelzorg te verlenen (in%)**

• De zorgbehoevende persoon vertrouwt mij	68
• Ik kan een opname helpen vermijden of uitstellen	61
• Ik heb tijd, ik ben beschikbaar	47
• De zorgbehoevende persoon wil thuis niet weg	30
• De zorgsituatie is eenvoudig	22
• Het kost mij niet veel moeite	19
• Niemand anders kan of wil mantelzorger zijn	17
• De zorgbehoevende persoon kan professionele hulp niet betalen	14
• Andere reden	14
• De zorgbehoevende persoon wantrouwt vreemden	12
• De zorgbehoevende persoon wil professionele hulp niet betalen	2
• Ik word ervoor vergoed	2
•	
• Bron: CBGS-enquête “Mantelzorg in Vlaanderen”, 2003, geregistreerde mantelzorgers 25-79 jaar	

Profiel mantelzorg

• Draagkracht /draaglast en mantelval

= zoeken naar een goed evenwicht

- Draagkracht
 - Mantelzorger zelf, zijn positieve ervaringen, energie en krachten
- Draaglast
 - Relationale draaglast
 - Materiële draaglast
 - Emotionele draaglast
 - Financiële draaglast
 - Fysieke draaglast
 - Sociale draaglast

Uitgangspunten van de training

- Verschillende rollen van de mantelzorger
 - Experts
 - Partners in de zorg
 - Persoonlijk en emotioneel betrokken
 - Hulpvrager
- Triadisch werken: dialoog
- Meerzijdige partijdigheid
- Morele oordeelsvorming

HANDEN UIT DE MOUWEN

Proces

- Co-creatie
- Interviews
- Ontwikkelen product

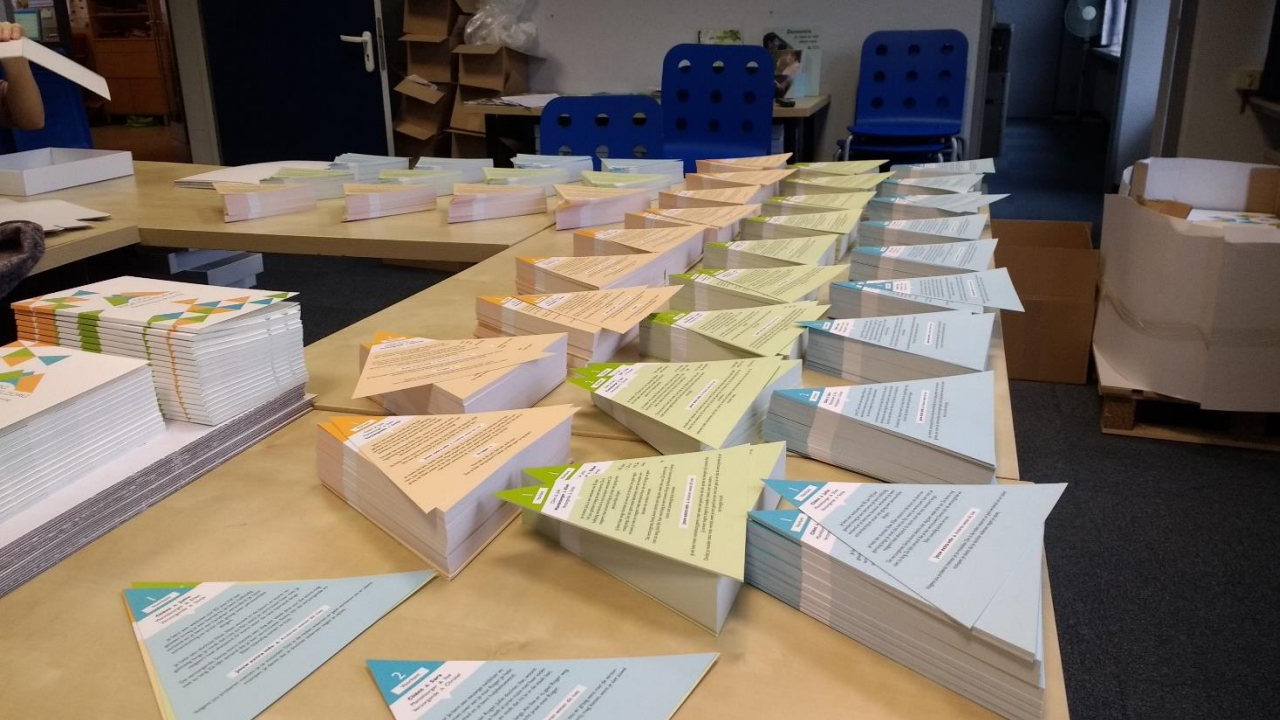
Proces

- Co-creatie
- Interviews
- Ontwikkelen product
- **Try-out**
- **Vormgeving en productie**

Resultaat

Doel & doelgroep

DOEL

- Samenwerking met mantelzorgers versterken
- Verzorgenden mandaat geven

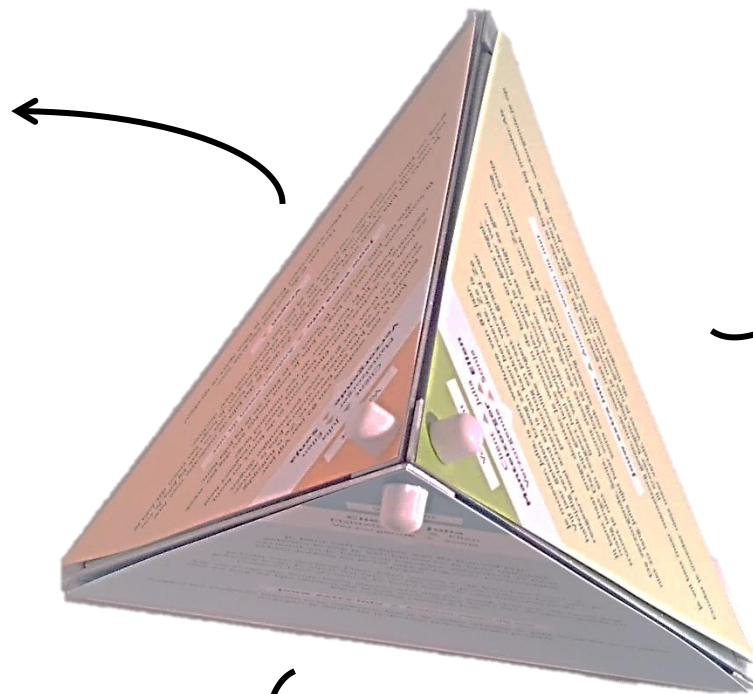
DOELGROEP

- Vooral hulpverleners in de thuiszorg
- Ook hulpverleners uit andere beroepsgroepen
- Ook intervisie of onderwijs
- Bij voorkeur aan eenzelfde team

VERZORGENDE

MANTELZORGER

CLIËNT

13 casussen

5

Voorkant

Cliënt ▲ John

Mantelzorger ▲ Julie

Verzorgende ▲ Ingrid

Jij, John, bent 68 jaar oud. Je was schilder, maar na een werkongeval ben je grotendeels verlamd. Heel langzaam is er verbetering merkbaar, maar je zal altijd zwaar hulpbehoevend blijven.

Je vrouw, Julie, is 62 jaar en neemt veel zorg op. Jullie hebben 3 kinderen en 5 kleinkinderen. Twee van jullie kinderen wonen aan de andere kant van de stad, de andere woont ongeveer 50 km verder. Julie werkt deeltijds. Ze is altijd druk bezig. Zowel jij als de verzorgende merken dat het niet goed gaat met Julie.

De verzorgende, Ingrid, komt twee keer per week vier uur. Je hebt een goede band met haar.

Jouw extra info ▲ Anderen weten dit niet

Je maakt je grote zorgen om Julie. Ze combineert haar job met de zorgen voor jou én jullie kleinkinderen. Je wil haar graag ontlasten, maar je hebt haar eenmaal nodig. Je zou het niet erg vinden om 2 keer per week naar een dagcentrum te gaan zodat je vrouw af en toe alleen thuis is.

5

Achterkant

Clïënt ▲ **John**
Mantelzorger ▲ Julie
Verzorgende ▲ Ingrid

Julie heeft enkele weken ziekteverlof van de dokter gekregen zodat ze wat kan rusten. Toch blijft ze niet stilzitten en is ze thuis continu aan het helpen.

Je weet dat ze heel graag gaat wandelen met vriendinnen.
Jij vindt dat de (klein)kinderen gerust wat meer mogen helpen.
In het begin gaan ze dit een rare vraag vinden omdat moeder alles altijd regelt. Maar je weet dat ze graag zouden helpen.

5

Voorkant

Cliënt ▲ John
Mantelzorger ▲ Julie
Verzorgende ▲ Ingrid

Je man, John, is 68 jaar oud. Hij was schilder. Na een werkongeval is hij grotendeels verlamd. Heel langzaam is er verbetering merkbaar, maar hij zal altijd zwaar hulpbehoevend blijven.

Jij bent zijn vrouw, Julie. Je bent 62 jaar en neemt veel zorg op. Jullie hebben 3 kinderen en 5 kleinkinderen. Twee van jullie kinderen wonen aan de andere kant van de stad, de andere woont ongeveer 50 km verder. Je werkt deeltijds en bent altijd druk bezig. Het gaat niet zo goed met je.

Ingrid, de verzorgende, komt twee keer per week vier uur. Jullie hebben een goede band.

Jouw extra info ▲ Anderen weten dit niet

Je voelt je uitgeput. Af en toe heb je nood aan een babbel over jouw gevoelens, maar je durft dit niet te vragen omdat je niet zwak wil overkomen.

Je deeltijdse job is zwaar, maar het helpt je wel om even je gedachten te verzetten.

5

Achterkant

Cliënt ▲ John
Mantelzorger ▲ Julie
Verzorgende ▲ Ingrid

Je hebt enkele weken ziekteverlof van de dokter gekregen zodat je wat kan rusten. Toch vind je het je plicht om nog voor John te zorgen.

Je gaat graag met vriendinnen wandelen. Maar je bent ook bang dat de mensen denken dat je profiteert van je ziekteverlof.

5

Voorkant

Cliënt ▲ John
Mantelzorger ▲ Julie
Verzorgende ▲ Ingrid

John is 68 jaar oud. Hij was schilder. Na een
werkonzeval is hij grotendeels verlamd. Heel lang-
zaam is er verbetering merkbaar, maar hij zal altijd
zwaar hulpbehoevend blijven.

Zijn vrouw, Julie, is 62 jaar en neemt veel zorg op. Ze hebben 3
kinderen en 5 kleinkinderen. Twee van hun kinderen wonen aan de
andere kant van de stad, de andere woont ongeveer 50 km verder. Julie
werkt deeltijds. Ze is altijd druk bezig. Zowel John als jij merken dat het niet
goed gaat met Julie.

Jij, Ingrid, komt twee keer per week vier uur. Je band met John en Julie is heel goed.

Jouw extra Info ▲ Anderen weten dit niet

Je maakt je grote zorgen om Julie. Ze combineert haar job met de zorgen voor haar man én haar
kleinkinderen. Je wil haar graag wat helpen.

Vragen ▲

Hoe kan je Julie helpen? Stel dat je Julie even kan spreken. Wat vraag je haar en wat vertel je?
Zou je Julie aanraden om minder te gaan werken?

5

Achterkant

Cliënt ▲ John
Mantelzorger ▲ Julie
Verzorgende ▲ Ingrid

Julie heeft enkele weken ziekteverlof van de huis-
arts gekregen zodat ze wat kan rusten. Toch blijft ze
niet stilzitten en is ze thuis continu aan het helpen.
Je weet dat ze heel graag gaat wandelen met vriendinnen.

Vragen ▲

Is er een gevaar dat Julie er zelf onderdoor gaat?
Hoe kan je Julie steunen?
Moet Julie wat hulp krijgen van andere mantelzorgers (kinderen en eventueel
kleinkinderen)? Hoe pak je dit aan?

Programma

	Standaard (3u)
Welkom	10'
Introductie	10'
Uitleg piramide-oefening en spelregels	10'
Piramide-oefening 1	40'
Plenaire bespreking 1	30'
Theorie	15'
Pauze	10'
Piramide-oefening 2	30'
Plenaire bespreking 2	20'
Afronding	5'

Piramide-oefening

VOORKANT PIRAMIDE-KAART

- 1) Wat staat op het kaartje?
- 2) Wat te doen?

ACHERKANT PIRAMIDE-KAART

- 4) Wat te doen?
- 5) Kom uit je rol
- 6) Voorbereiding plenaire bespreking

Vormingsmateriaal voor
triadisch werken tussen cliënt,
mantelzorgers en hulpverlener

Wil jij stellen aan je

This image shows a full page of primary-ruled notebook paper. It features ten horizontal rows, each defined by two parallel dashed lines. Vertical solid lines are positioned on either side of the page to create margins. The paper is otherwise blank, with no handwriting or other markings.

In één oogopslag

Onthouden	Doen
Van dialoog naar trialoog! 1. Niet enkel 'de cliënt en jij', maar wel 'de cliënt, de mantelzorger en jij'. 2. De mantelzorgers zijn emotioneel betrokken. 3. De mantelzorger is een expert. 4. De mantelzorger biedt zorg.	1. Probeer de mantelzorger te betrekken. 2. Vraag de mantelzorger: 'Hoe gaat het met jou?' 3. Vraag uitleg en tips aan de mantelzorger over de gang van zaken, wat goed gaat, ... 4. Bekijk hoe je de taken kan verdelen. Vraag: 'Wat kan ik voor jou doen?'
Doorvragen en erkennen 1. Je ziet meestal maar een klein stukje van het leven van de mantelzorger. 2. Je weet nooit volledig wat er in het verleden gebeurde of welke moeilijkheden de mantelzorger nu heeft.	1. Zet je mening even aan de kant. Verzin 3 andere redenen waarom een mantelzorger zich op een bepaalde manier gedraagt. 2. Geef complimenten en toon dat het niet gemakkelijk is om mantelzorger te zijn. Doe dit vooral bij mantelzorgers die lastig (lijken te) zijn, niets (lijken te) doen, ...

Invuldocument

Samenwerken met mantelzorgers is ...

Ik heb over mantelzorgers geleerd dat ...

De komende weken ga ik proberen om ...

In de praktijk

- Zorg-Saam
 - Open aanbod
 - 15 september 2017, van 9.30u tot 12.30 uur
 - de Engelenburcht, Tildonk
 - Begeleiding: Kristin Meersschaert
 - Max 20 dln
- Hivset
 - Open aanbod, doe-vorming
 - 8 mei 2017, van 13u tot 16 uur
 - Herentalsstraat 70, Turnhout
 - chris.francken@hivset.be

MET DANK AAN

**Provincie
Antwerpen**

TACFCARE

